

„Edinost“

Izvaj. enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročilna razsila:

za celo leto 34 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 5 „
za 23 mesece 2 kroni

— strojno je pisčeval naprej. Na naročilo brez priložne naročilnice se uprava ne izira.

— v tobakarnah v Trstu se prodajajo po 6 stotnik (3 avč.); v eni Trata pa po 8 stotnik (1 avč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

— računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravljalstvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Vabilo

na

redni občni zbor

političnega društva „Edinost“

ki se bo vršil

v nedeljo dne 27. t. m. ob 4. uri pop.

v dvorani „Narodnega doma“

v Barkovljah

s sledečim vspešdom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Eventualnosti.

V Trstu, dne 16. oktobra 1901.

Na obilno udeležbo vabi

ODBOR.

Izjava.*)

Prejeli smo in objavljamo:

Slavno uredništvo!

Z ozirom na članek od 16. oktobra t. l. št. 238 pod naslovom »Tudi pred svojim pragom!« prosim, da sprejmete sledeče moje izjavo:

Iz imenovanega članka sklepam, da se na uredništvo »Edinosti« obračajo moji politični nasprotniki izkoriščajo mojo izjavo v deželnem zboru, da nisem nacjonalist. Iz tega članka in iz prejšnjih pa tudi moram sklepati, da uredništvo »Edinost« napačno tolmači izraz »nacjonalist«. Nacjonalistično stranko smatram jaz ono, ki abstrahira od gospodarske in socijalne organizacije svojega ljudstva, katere glavno načelo ni izključno ljubezen do lastnega naroda in pozitivno delo, marveč boj za obrambo jezika in jezikovnih mej in skuša to doseči po fanatizovanju narodnega čutstva, po vzbujanju sovraštva proti nasprotnemu plemenu. Iz nacjonalista govori plemenska strast. Narodnjak in nacjonalist sta meni diferentna pojma. Zato izjavljam, da sem naroden, a nisem nacjonalist. Narodnost pa je del humanitete; zaradi tega tudi nisem internacjonalist ter smatram polni razvoj čuta narodnosti kakor pogoj razvoju čuta humanitete. — Za-me je

*) Ali gospod doktor! Mi Vas ne umejemo! Mi smo vendar obakrat, ko smo govorili o namišljeni izjavi Vaši, da niste nacjonalist, izrečno povdarjali, da bi trebalo vedeti najprej, da-li ste res storili ono izjavo? In če ste jo: v kakih zvezih?! Rahla graja naša je bila torej izrečena le kondicionalno, pogojno!

Če pa meni gospod doktor, da se njegovi politični nasprotniki obračajo na »Edinost«, potem naj nam izvoli verjeti, da se prav temeljito moti! Mi smo o izjavi njegovi, da ni nacjonalist, čitali v »Gorici«. To je bil naš jedini vir! Če pa g. doktor noče verjeti temu zatrdilu našemu, naj izvoli vzeti v roke št. »Edinosti« od 9. in od 16. oktobra. V prvi najde notico »V obrambo resnice«, v kateri slovesno protestujemo proti izabljenju postojinske afere dni. Tudi na škodo in imenujemo to početje »nečuvstvo krivice« in — nehotno!! V številki od 16. t. m. pa najde tisto — v naše strmenje — od njega samega inkriminirano notico »Tudi pred svojim pragom«. Tam povdarjamo vnovič, da je bil gosp. dr. res žrtiv svojega narodnega mišljenja, da se mu z rečenim postopanjem godi najhujša krivica, da je postopanje onih, ki zagrešajo tako krivico, neobjalno in nehotno!! Sosebno pa povdarjamo, da taka borba ni stvarna, ampak borba proti osebi!

Iz kratka: mi smo v obeh noticah obsodili osebno sovražstvo in iz tega izvirajočo osebno borbo proti dru. Tudi! Tedaj pa nam g. dr. prihaja z očitanjem, da podpiramo osebno borbo proti njemu!! Ali res more verjeti kdo, da bi osebni nasprotniki dra. prihajali v naš list, označat svoje lastno postopanje kakor nelep in nehotno početje?! Kakor rečeno: mi strmimo!

Op. ured.

nacjonalistična stranka stranka šovinizma in taka stranka se da vzdrževati le na jezikovnih mejah, nikakor pa ne tam, kjer narod prebiva kompaktno in posebno tam, kjer se gospodarski razvija in dviga, kjer je ta gospodarski razvoj jamstva polne zmage naroda, kakor pri nas na Goriškem.

Sploh ne morem razumeti, da list »Edinost« ne loči pojmov »naroden« in »nacjonalističen«. V tem smislu izrazil sem se tudi v deželnem zboru goriškem, da nisem nacjonalist, in sicer o dveh prilikah. Ko je bila na dnevnem redu užitina na pivo, povdarjal sem, da vem dobro ločiti svoje stališče kakor politik in narodnjak od položaja kakor deželni odbornik in razločevati korist dežele od koristi posameznih občin. Naravni razvoj — in tako nas zgodovina uči — vsakega naroda je tak, da se pri boju proti tujemu plemenu najpoprej razvije plemenska strast in ta mnogokrat odločuje obstanek ali neobstane, posebno manjših narodov. Iz tega razloga tudi ne obsojam nacjonalnega šovinizma na jezikovnih mejah, kjer se instiktivno razvija in je najmočnejše sredstvo, da se narodnost ohrani! Obsojam pa gojenje narodnega šovinizma v takih krajih, kjer ni več sredstvo za ohranitev narodnosti, marveč strankarstvo brez konečnega cilja t. j. gospodarskega razvoja naroda.

Kjer gre za boj za narodnost, ne gledam, kakor se sploh v boju ne sme in ne more gledati, ali škoduje nasprotniku; kjer pa ta boj ni potreben, tam imam pred očmi le koristi svojega naroda. Če se gre za obrambo in ohranitev narodnosti sem, kakor v vsakem boju za ofenzivo; kjer pa ne gre za to, sem proti vsakemu boju.

V drugič sem se izjavil v deželnem zboru, da nisem nacjonalist, ko je šlo za preložitve učiteljskega iz Kopro. Tudi tam sem abstrahiral od narodnega vprašanja in kazal na stvarne razloge, ki govorijo za preložitve iz Kopro. Iz napadanja domačih klerikalnih in osebnih nasprotnikov rad teh dveh izjav moram pač soditi, kakor vsakdo, ki se bavi s političnim življenjem in pozna posamične politične pojme, da nasprotniki ali ne umejo izraza nacjonalist ali pa ga nočejo umeti. Le čudno se mi zdi, da uredništvo »Edinosti« hodi s takimi ljudmi in izraža ponovno obžalovanje, da nisem nacjonalist.

Dr. H. Tuma.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 21. oktobra 1901.

O položaju. In svet se vendar suče.

Sicer ne bi se danes dogajale stvari, ki so se še večeraj videle neverjetne. V hip, ko vsa poslušna peresa škripljejo slavo g. Körberju, ki da je s svojo zmagodobitno besedo kaptiviral vso zbornico in izvršil veliki čudež, v tisti hip je gromelo na strani političnega obzorja, od kjer bi bili najmanje pričakovali. V poljskem »kolu« vre, v poljskem »kolu« so nezadovoljni z g. Körberjem, v poljskem »kolu« so celo rečljali se sabljo — obstrukcije. Pomislite, ljudje božji: v poljskem »kolu«. V istem »kolu«, ki se je raje razprlo s Čehi in razbilo prejšnjo večino, da je le ugodilo vladi: v istem »kolu« so imeli viharo razpravo o političnem položaju in je jeden poslanec demokratične frakcije, posl. Romanovič, stavil resolucijo, naj se »kolo« ne udeležiti na odstranjevanju zaprek, ki se postavljajo na pot nadaljnemu funkcioniranju državnega zbora in naj ne povspešuje rešitve proračuna! To že bi bila nekaka negativna obstrukcija. Ali potem je v resoluciji tudi pozitivna klič po obstrukciji. Resolucija pravi namreč, naj »kolo« podpira prizadevanje drugih strank za zavlačevanje

proračunske razprave, ako vlada ne ugoditi zahtevam Poljakov.

Ta resolucija je sicer — kakor zatrjajo listi — naletela na odpor večine »kola«, ali fakt je, da je bila razprava burna. A najznačilneje je, da konečno »kolo« ni bilo sklepčno in niso mogli glasovati o resoluciji. Zato je pa še odprto vprašanje, da-li so bili oni, katerih ni bilo, za ali proti resoluciji?!

Pa povejte, ljudje božji: ali se svet ne suče. »Kolo« in obstrukcija! Jagnjeta postajajo volkovi.

Parlamentarne vesti. V parlamentarnih krogih se govori, da se po rešitvi obeh nujnih predlogov, ki so sedaj v razpravi, postavi nadevni red prvo čitanje proračuna za l. 1902. Ni še gotovo da-li pride do okrajšanega načina proračunske razprave in da-li se ta okrajšani način porabi v odseku ali v plenumu?! Ministerski preds. dr. Körber sprejel je v soboto voditelja katoliške ljudske stranke dra. Kathreina in barona Morseya. »Hlas Naroda« poroča z Dunaja, da se v oči gled vedno naročajoči vsenemki agitaciji mislijo vse slovanske stranke združiti v skupno slovansko zvezo, ki bi štela 185 glasov in sicer: 53 Mladočehov, 19 konservativnih veleposestnikov, 5 čeških agrarcev 4 češki narodni socijalisti, 61 Poljakov, 6 Rusinov, 21 poslancev slovanskega centra in 16 poslancev hrvatsko-slovenskega kluba. Čudno se nam vidi, da ni v tej kombinaciji tudi kluba, v katerem sede slovanski napredni poslanci in oba Srba. Ta zveza bila bi mogočno protitežje nemškimi strankam, ki štejejo skupaj 189 glasov in bi (slovanska zveza namreč) v slučajih, ko bi šlo za narodno jednakopravnost imela proti Nemcem na svoji strani tudi zastopnike drugih narodnostij, s katerimi skupaj bi tvorila večino v zbornici.

Program dra. Körberja. Že v drugi seji te dni zapričetega zasedanja zbornice na Dunaju se je gospod ministerski predsednik dr. Körber oglašil, da p. n. slavne avstrijske narode povabi v svoj circulus vitiosus. In storil je to — to smo že pripoznali — v najlepši obliki, z frazeologijo, na kateri ni kaj grajati. Temu primeren je bil vnanji efekt, ki ga je dosegel g. Körber z razvijanjem svojega — starega programa. Ne, moramo drugače povedati. Po svoji vsebini govor ni bil star, marveč je bilo tudi akordov, ki so nam jako nenavadno zveneli na uho, ali zaključek, apel do strank, refren je bil jako jako znan. Govor Körberjev je bil sestavljen iz dveh delov: onega, ki je bil posvečen notranjemu političnemu življenju, torej političnega dela; in pa iz onega, ki je bil posvečen obnovljenju pogodbe z Ogrsko in obnovljenju trg. pogodb z drugimi državami, torej — narodno-gospodarskega dela.

Izvajanjem gospoda Körberja v tem poslednjem delu se mora pridružiti sleherni Avstrijec. Vprašanje je le, da-li beseda postane tudi dejanje?! V resnici je kar najugodnejše delovalo na človeka, ko je čul, kakó gospod šef avstrijskega kabineta ubira nenavadno ostre strune na adresu Budimpešte in Berolina. Pošten mir, ki bo varoval tudi naše koristi, vsprejememo radi. Če pa bodo zahtevali od nas le žrtve in ne dovolje nobenih koristi, se pa ne ustrašimo tudi gospodarskega boja, zlasti ne z Nemčijo. In baš na berolinsko adresu je bil g. Körber nenavadno, neverjetno oster. Tako oster, da se je izrečno in glasno izrekel proti menenju g. Goluchowskega, izrečenemu v delegacijah, češ, da ni potrebno, da bi se vnanja politika monarhije pokrivala z gospodarskimi interesi in da smo torej lahko v politični zvezi tudi z onim, ki nam — trže kruh iz-pred ust.

Gospod Körber je izjavil glasno, da ulogo potrpežljivega jagnjeta odklonemo naj-

odločneje. G. Körber je rekel: »Svetovni mir, zajamčen po zvezah in po dobro oboroženih vojskah, dobiva svoje naravno spolnjenje v gospodarskem ravnotežju držav. Materijalne koristi posamičnika so prevelike, da ki mogel kdo trpeti, da se preko njega prehaja na dnevni red«. Suho jedro teh lepih besed je: če med Avstro-Ogrsko in Nemčijo oziroma Italijo ne pride do pravičnega gospodarskega razmerja, se g. Körber rad odpove tudi politični zvezi s tema dvema državama... Istotako oster je bil g. Körber tudi na budimpeštensko adresu, kateri je sicer, ne prav naravnost ali vendar razumljivo, očital ne lojalnost v spolnjevanju sklenjenih pogodb. Kar se tiče torej tega dela izvajanja, nas ima g. Körber vse Avstrijce na svoji strani. Sedaj treba še nečesa, brez česar ostaja vse skupaj le prazna beseda, namreč — dejanja!!

Pa tudi političnemu delu govora moramo deloma v načelu pritrjati. V Avstriji ni možna narodna vlada — to je res in gospod Körber ima prav. Tudi to bi na vse zadnje umeli, da se vlada ne more pridružiti nobeni stranki; to pa je, da ne dobimo parlamentarne vlade, torej normalnih odnošajev, dokler ne bo rešeno narodno vprašanje. Ali zaključek, ki ga je napravil g. Körber iz te premise, je povsem kriv, nelogičen in za nemške narode jednostavno inakeptabel. Mi vsi hočemo in g. Körber hoče — tako zatrja vsaj neprestano —, da pridemo do konsolidiranih parlamentarnih odnošajev, da torej dobimo vlado, ki bo odgovarjala načelu parlamentarizma in konstitucionalizma. Če torej g. Körber hoče to, in čim ve, da je narodno vprašanje na poti temu, ne more — ne sme zahtevati, da se to vprašanje zapostavi, ampak bi moral ravno g. Körber — če je iskreno mišljeno, kar govori — delati na to z vsem vladnim aparatom, da se narodno vprašanje reši!! To bi bilo edino logično. Mi vidimo pa, da g. Körber ničesar ne stori za rešenje tega vprašanja, da hoče to rešenje še nadalje odlašati ad calendae graecas in da obsiplje celo s svojo dobrohotnostjo one, ki so načelno, sploh in srdito nasproti vsakemu rešenju narodnega vprašanja v pravičnem zmislu!!

Kako kričeče krivičen je bil ta Körberjev apel, nampravi že dejstvo, da je ta apel naslovil toliko na zastopnike naroda, ki je ne le popolnoma saturiran v narodnem pogledu, ampak uživa nad mero privilegijev, kolikor do zastopnikov nerodov, ki imajo zahtevati še blizu — vse!! Mladočeški poslance dr. Fort je radi tega izborna apostrofiral g. Körberja, rekši: »G. ministerski predsednik je vnovič izigral gospodarske interese proti političnim momentom, da bi prvi druge postavili v senco. G. Körber je tudi apeliral na naše pozabljanje. Pozabljanje more le oni, ki je po begu dogodkov popolnoma saturiran v svojih morda neopravičenih stremljenjih in zahtevah; ne more pa pozabiti oni, ki je dobil udarec s pestjo v obraz! Če se je ravno danes, ko je slučajno dan 17. oktobra (Dan odprave jezikovnih naredeb. Op. ured.) apeliralo na pozabljanje avstrijskih narodov, je bilo to jako neumestno, in zastopniki naroda češkega v tej točki gotovo ne bodo sledili želji g. ministerskega predsednika.«

Apel g. Körberja, naj zapostavimo svoje opravičene zahteve in naj pozabimo na vse vnebovpijoče krivice, ki se nam godé, ni bil torej le krivičen in nedopusten se stališča najprimitivnejše pravičnosti, ampak je bil tudi nedosleden in za dosego cilja — konsolidiranje parlamentarizma v povspesevanje gospodarskih koristi — naravnost nepraktičen. Kajti vabi narode v tisti stari circulus vitiosus. Vlada priznava, da je narodno prašanje krivo na krizi, na kateri trpita parlamenta-

rizem in politično življenje in država zajima; ista vlada pa noče, da se to vprašanje reši! Tako naj bi se vrteli v tem nesrečnem kolobaru..., ki nima konca, kakor vsaki kolobar. Tako prihajajo najpametnejši ljudje od zdravih, veljavnih, neoporečnih prēmīs do zaključkov, ki se ne morejo vzdržati ni pred pametnim razumom, ni pred logiko, ni pred ciljem, katerega bi hoteli — kakor trdijo — doseči tudi isti ljudje!

Deželnozbornske volitve na Goriškem in v Istri se bodo vršile meseca decembra t. l. in sicer tako-le:

Dne 5. decembra bodo volile kmetske občine v Istri in na Goriškem; dne 7. dec. mesta in trgovinske zbornice v Istri in na Goriškem; dne 9. decembra veleposestvo v Istri in dne 9. in 11. decembra veleposestvo na Goriškem.

Prestolni govor kralja Aleksandra Srbskega. Včeraj zjutraj se je izvršila v novi kraljevski palači v Belemgradu slovesna otvoritev srbskega parlamenta. — Slavnostne otvoritve so se udeležili ministri, senatorji, bivši ministri, državni svetniki in diplomatični kor. Ko je senatni predsednik Marinović otvoril sejo, podala se je posebna deputacija po kralja in kraljico, ki sta bila ob njihju vstopu v dvorano burno pozdravljena. Ko je podelila ovacij, prečital je kralj prestolni govor, iz katerega posnemamo sledeče: Kralj je prepričan, da uvedenje nove ustave donese Srbiji mir in red. Kralj se zahvaljuje za prijazen vsprejem, ki ga je našla kraljevska dvojica o svojem prvem potovanju po vsej Srbiji.

Prestolni govor zatrjuje, da je Srbija v prijateljskih razmerah z obmejnimi in drugimi državami in z velesilami, posebno pa povdarja simpatije in bratsko razmerje, ki vlada med Srbijo in Rusijo, katera poslednja vedno podpira napredek srbskega naroda. (O razmerah do Črnogore pravi prestolni govor, da so take, kakoršnje morajo biti med državama, v katerih prebiva ljudstvo iste narodnosti. Vspostavljenje prijateljskih odnosov do Črnogore se posebno izraža v ustanovljenju srbskega zastopništva v Cetinju. Prestolni govor naštevava zakonske načrte, ki se predložijo zbornici in senatu ter povdarja, da so se državni izdatki kolikor mogoče skrčili. Potem priznava, da si je vlada stekla popolno kraljevo priznanje, in kralj pričakuje da tudi narodno zastopstvo ostane zvesto soglasju, ki se je pojavilo o proglasu nove ustave in potrdilo od velike večine volilcev o zadnjih volitvah. Na ta način se odstrani vse negotovosti, ki so poprej ovirale razvoj narodnega življenja in se preprečijo vse one zlorabe, ki so bile naravna posledica ponesrečeni ustavnih reformi, ki se je v Srbiji dogodila v minulosti.

Po prečitanju prestolnega govora je kralj na poziv mitropolita Inocenta prisegel na novo ustavo, kakor določa § 12. iste. Na to se je kraljeva dvojica, zopet burno pozdravljena oddaljila iz dvorane, na kar je predsednik Marinović zaključil skupno sejo.

Vojna v južni Afriki. Iz Londona brzojavljajo, da se je v Durbanu v južni Afriki raznesla vest, da je Dewet umrl. Povod tem vestem je fakt, da se že več tednov ničesar ne sliši o tem generalu. Sicer pa ni to nič novega in se je že večkrat dogodilo, da več časa ni bilo ničesar čuti o njem, a slednjič se je vsikdar prikazal in sicer ravno tam, kjer so ga Angleži najmanj pričakovali in želeli. Sicer pa opazujemo že precej dolgo sem, da se sedaj govori skoraj izključno o Bothi, potem nekaj časa pa zopet o Dewetu! In se zato dogaja tudi večkrat, da, kadar je Dewet na površju, govore o smrti Bothe, a kadar igra ta glavno ulogo, pa o smrti Dewetovi.

Iz Dundee poročaj, da je Botha zapustil Tongola-bush in da koraka na sever proti Swazilandu. Po takem se Angleži, ki so hoteli Botho uloviti, oziroma, ki so že brzojavljali, da ga imajo v pesti, lahko obrišejo pod nosom. Dobro bi tudi bilo, da bi se spomnili pregovora: Ne prodajaj medvedove kože, dokler nimaš — medveda!

Tržaške vesti.

Osebnosti. Ministerstvo za trgovino je imenovalo poštnega oficijala Dragotina Husak-a v Trstu poštним kontrolorjem v Pulju.

Poštni asistent Pavel Pogatschnigg je uradno prestavljen iz Inomosta v Trst.

Umrl je v noči med soboto in nedeljo na Greti gosp. Ivan Prašelj s Kontovelja. Pokojnik je bil uradnik na c. k. državni železnici. Pokojnik je bil sicer tih ali

navdušen narodnjak in je storil, kar je mogel v prid naroda. Pevskemu društvu »Danica« na Kontovelju je bil pokojnik prvi predsednik. — Blaga duša, naj ti bo zemljica lahka!

Električna železnica Trst-Opčine. Dela električne železnice Trst-Opčine se bližajo koncu. Ako ne pride kaka nepričakovana zapreka, se bodo poskušne vožnje na tej progi vršile meseca novembra, prometu pa se železnica izroči še pred koncem t. l.

Vsa proga je dolga 5100 m. Prvi del proge od trga Škorklja do Gheiringerjevega dvorca je dolg 750 in ima 25% strmino, ostali del proge ima samo 7% strmino. Tir bo napravljen iz treh vrst šin. Tir na progi, ki ima 25% strmino, od Trsta gori, bo napravljen iz navadnih železniških šin, a v sredi, med obema, bo še jedna šina na zobovje; drugi del bo iz istih šin, kakor prvi, samo da ne bo imel srednje šine na zobovje tretji del tira pa bo — oziroma je že napravljen iz šin, kakor so pri mestnem električnem tramwayu.

Na gornjem delu proge, t. j. blizu Opčin, kjer je samo 7% strmina, bodo tekli električni vozovi sami potom dotike se zračnimi elektrovodnimi žicami, kakor po mestu. Na spodnjem delu, ki ima 25% strmino in kjer so v sredi med navadnimi šinami še one na zobovje, bo vozove porivala, oziroma o vožnji navzdol zavirala, posebna električna lokomotiva, ki bo imela spodaj v sredini kolo na zobovje, ki se bo oprijemala v zobovje šine. Ta lokomotiva bo imela tudi posebno avtomatično napravo, ki bo v slučaju potrebe takoj ustavljala vlak.

Postaja na Opčinah je blizu dovršena, do čim še niso začeli graditi tržaške postaje, ki bo v ulici Torrente.

Med Trstom in Opčinami bo osem postajališč, kjer se bodo vozovi ustavljali po pol minute in sicer: Trg Škorklja, Sv. Anastazij, ulica Romagna, Škorklja, Kolonja, Konkonej, Bane, Obelisk.

Vsa železnica bo stala 1,460.000 K.

Ugodna vest. Še tekom tega tedna pride v naše mesto izvrstna hrvatska potovalna dramatična družba g. Čirić-a, katera priredi tukaj kakih 10 predstav. Sedaj igra ta družba na Sušaku pri Reki in reški »Novi List« piše jako laskave ocene o njenih predstavah. Med drugim posnemamo iz njegovih poročil: »Čirićeva družba je pokazala, da je izvrstna potujoča družba, kolikor se tiče igralnih moči in oprave, kakor tudi izbranega in zanimivega repertoara«.

Najbolj je pohvalil »Novi List« gospe Lazić in Barjaktarović ter gospode Barjaktarović-a, Stojković-a (to ni oni g. Stojković, ki je načeloval oni gledališki družbi, ki je pred par leti gostovala v dvorani »Terpsichore« in Jurkovića v ulogi čiča Grge v »Graničarih«, ki so se toliko omilili našemu občinstvu. Zanimivo bo primerjati v ulogi čiče Grge igralca Ivanović-a, ki je v Stojkovićevi družbi tako izvrstno igralo to ulogo, z igralcem Jurkovićem, ki isto ulogo igra v Čirićevi družbi.

V naše mesto je že došel tajnik te družbe, gospod Štefan Gašparović, ki bo jutri in bodoče dni v »Trgovinski kavarni« na razpolago občinstvu, katero se želi naročiti na sedeže.

Izvrstno Čirićevo družbo priporočamo najtopleje slovenskemu občinstvu, ter se nadejamo, da bo z mnogoštevilno udeležbo toliko Čirićevi kolikor tudi drugim slovenskim gledališkim družbam dajala poguma, da bodo večkrat obiskovale naše mesto.

Ako bodo razmere dopuščale, priredi Čirićeva družba nekoliko predstav tudi v Barjaktarjih, Škedažu in pri sv. Ivanu. Ker, kakor smo se prepričali že zadnjič, hrvatski jezik ne dela prav nikake težave našemu občinstvu in ker je Čirićeva družba priznana izvrstna, nadejamo se zagotovo, da bo pridno obiskovalo predstave, tem bolj, ker so le redki slučajji, da se moremo mi tržaški Slovani diviti slovanski dramatični umetnosti.

Toliko za danes; vse podrobnosti priobčimo pravočasno. Prva predstava bo brzkone v soboto ali nedeljo zvečer.

Sedaj na delo! Pišejo nam: Pred dobrim letom dni je bil šel oddelek pevskega društva »Kolo« obiskat našo Kolonjo. Ta izletič je svoječasno nekdo opisal v »Edinosti«. Takoj za tem se je zbrala družba kolonjskih mož in mladeničev z namenom, da si ustanove svoj pevski zbor. V izvršenje te namisli, pa je trebalo še samo pevovodje in stvar bi bila gotova! Žalibog, da so vsa prizadevanja Kolonjcev in naša — ostala

brez vspeha, kajti pevovodje ni bilo mogoče vdobiti!

Včeraj pa se je ponovil lanski poskus, oziroma izlet »Kola« v društveno krēmo (Pri Matevžu) v Kolonji. Upamo, da to pot ne brezvspešno. Kolonja ima namreč izvrstnih pevskih moči, ki pa so še raztrešene!

Kakor minolega leta, tako smo slišali tudi včeraj te krasne domače glasove, ki so prepevali kakor slavčki — žalibog — da največ laških zborov.

No, mi jim ne smemo šteti tega v zlo, ko vemo, da bi se bili radi učili narodne pesmi, ako bi bilo mogoče najti moža, ki bi jih bil hotel učiti.

Med raznimi zbori »Kola« in domačih pevcev, (prvi so bili v zgornjih prostorih, drugi v spodnjih) je ustal mlad naroden mož, g. Mikeluci in je v lepih besedah napil pevskega društva »Kolo«. Za tem pa je govoril g. Josip Kuret, domačin. Oba sta povdarjala, da je Kolonja sicer pozabljena od vseh tržaških in še posebno okoličanskih pevskih društev, ali v zvezi temu da je ista ostala v srečo narodna, kar je dokazala o vsaki primerni priliki.

Od strani »Kolašev« so povdarjali, da se to hitro popravi, da imajo vsa naša pevska društva obilo narodnega dela po mestu in po okolici in da je prvi vzrok »pozabljenju« to, ker Kolonja še nima svojega narodnega pevskega zbora. Ko bo v Kolonji prvi nastop novega zbora, pridemo vsi, se spoznamo in posledica bo — večkratno medsebojno obiskovanje.

Napodiagi govora g. Mikeluca, ki je povdarjal, da je otroški vrtec pri sv. Ivanu preoddaljen od Kolonje, je g. Kodrič, domačin, nabral svotico za našo prekornostno šolsko družbo.

Oni, ki je govoril v imenu »Kola« je pozval domačine, naj se združijo čim prej in naj začnejo s pevskeji vajami, ker dasi mi ne sovražimo lepega laškega petja, moramo vendar želiti in delovati na to, da bo v Kolonji čuti v prvi vrsti — narodno slovensko pesem.

Pevovodja »Kola«, g. Kužlin, je pripravljeno vsprejeti službo pevovodje v Kolonji in je torej tako odpadel vzrok, ki je lanskega leta preprečil ustanovitev nove narodne trdnjave. Zato ne treba sedaj družega nego — na delo!

Prihodnjo pomlad, upamo, bo že prvi nastop novega pevskega društva v Kolonji. Kličemo torej: Sedaj na delo!

Drobne vesti. Najdeno. 11-letni Anton Magris, stanujoči v ulici Capuano št. 15, je našel v soboto zjutraj zlato verižico, katero so stariši Antona Magrisa izročili na policijo.

Žalostno. 60-letno gospo Ano B., stanujočo v ulici San Cilino, so v soboto odpeljali v norišnico, ker se je revici zmešalo. — Druga taka nesrečnica je 16-letna Ana R. iz Gorice. R. je služila v neki družini v ulici del Lazzaretto, Bila je nekaj časa bolna. V soboto zjutraj pa je naenkrat začela kričati, da jo hoče gospodinja zastrupiti. No, domači so hitro videli, pri čem da so. Poklicali so gospoda Trevesa. Ta je dal nesrečnico odvesti v opazovalnico.

Tatvine. Marija Zecchini, stanujoča v ulici Cdlogna št. 5, je ovadila v soboto na policiji, da jej je neka ciganka ukradla mošnjček z 20 krcnami in nekoliko zastavnih listkov. Malo pozneje so aretirali ciganko in jo odveli v ulico Tigor.

— Mizarju Oskarju Lemon-u iz Slebanau-a (Prusija) so nepoznani tatovi ukradli zlato uro z verižico.

— Nepoznani pošteniaki so vdrl v stanovanje Marije Cocco v ulici Montecuoco št. 16 in so odnesli uro z verižico vredno 20 kron. Oškodovana je ovadila tatvino na policiji.

Zaradi revščine. Včeraj se je predstavil na policiji 24-letni Jakob Jähl iz Padove, ker je po več mesecih došel v Trst iskat si dela in — brez noviča v žepu. Stanovanje je dobil v ulici Tigor brezplačno. Seveda le začasno.

Iz gostilne v zapor. Včeraj je bil aretiran 20 letni Anton B. iz Vižinade, ker je pil in jedel v neki gostilni v ulici Farneto, ne da bi imel v žepu niti beliča. Račun bo poravaaval najbrže v ulici Tigor.

Nadalje sta bila aretirana 29 letni Ivan B. in 26-letni Attilio P., ker sta se na ulici tepila med seboj. Na policiji sta bila kaznovana vsaki 6 ur zapora.

Zginola je. Gospica Evfemija Masutt, stanujoča v ulici Madonna del Mare št. 15, je ovadila v soboto na policiji, da je

njena mati 60-letna udova Alojzija Cavallaria v četrtek ostavila stanovanje, ne da bi se bila povrnila zopet. Direkcija policije, je vse inšpektorate mesta opozorila na ta beg.

Svojim starišem pobegnil. V soboto zjutraj je policijski oficijal Schnabl aretiral na južni železnici nekega dečka, ki je isti hip došel z dunajskim vlakom. Na inšpektoratu je deček povedal, da se imenuje Viljelm Lechner, da mu je 14 let, da je dijak z Dunaja in da je pobegnil svojim starišem.

Še istega popoldne je direkcija policije dobila brzojav od policije z Dunaja, naj mladega begunca aretirajo. V pomirjenju starišev je policija takoj odgovorila, da je deček aretiran. Mladega dijaka so odveli v ulico Tigor, odkoder ga ekspedirajo na Dunaj.

Dražbe premečnin. V torek, dne 22. oktobra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbе tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premečnin: ulica Solitario 27, mizarske klopi; ulica Mercato vecchio, hišna oprava; ulica Geppa-Carradori, žveplo in verniž; ulica Kandler 1, hišna oprava; ulica Farneto 33, hišna oprava in glasovir.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 18.5, ob 2. uri popoldne 23.4 C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 755.4 — Danes plima ob 5.26 predp. in ob 4.27 pop.; oseka ob 11.12 predpoldne in ob 11.24 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Odgovor g. županu Ivanu Mahničju v Dekani na njegov dopis v »Edinosti« št. 224, 225 in 226. t. l. na interpelacijo posl. Josipa Kompareta in tovarišev v dež. zboru istrskem radi kričeših dogodkov v Dekani.

1. G. župan pravi v svojem dopisu, da ni res, da bi mu bili odborniki soglasno izrekli nezaupno in se izrekli za suspendiranje, ker da se je 7 odbornikov vzdržalo glasovanja. Temu nasproti konstatujemo, da je v resnici glasovalo 26 odbornikov, izvemši le dva: Josipa Škorja od sv. Antona in Josipa Rojeva v Prapročah. Res pa je, da sedanji tajnik Klavora ni zabeležil tega v zapisnik, ampak le, da je bila večina. A ravno to zahtevamo, da se popolni.

2. G. župan pravi, da, če je bil občinski urad v neredu, je na tem kriv edino le bivši tajnik Bubnič. Če bi tudi res bilo tako, potem pa moramo vprašati gospoda župana: zakaj ni občinske svetovalec in odbornike pravočasno opozoril na tiste nerednosti bivšega tajnika Bubnića, katere je obema, županu in tajniku, očital že bivši občinski svetovalec Josip Andrijašič v Črnikalu?! Te nerednosti so se dogajale koj v začetku, o nastopu sedanjega župana, to je v mesecu marcu 1897., na dan njegove izvolitve županom. Takrat je plačal iz občinske blagajne za pogoščenje obč. zbora, to je: njegovih volilcev, 49 gold. Štev. knjige 76. dne 24/4 1897.; pod št. 241 dne 3/8 1897. za dnino županu v Trst, da nakupi — barvo za šolo — 5 glđ. Barva pa je stala 1 glđ. 35 nvč. To bi bila lahko kupila vsaka ženska za malo odškodnino. Takih slučajev je bilo mnogo v letih 1898. in 1899. In vendar naš župan ni odstavil tajnika, dokler ni bil zopet izvoljen za župana, ker je vedel, da čim bi bil odstavljen Bubnič, bil bi odslovljen tudi — on, župan.

3. Župan, oziroma njegov najeti dopisnik pravi, da ni res, da ne bi bil onih 143 glđ., povrnjenih občini po Mariji Mahnič (točka 1. interpelacije), nikamor vknjižil, marveč da je res, da je oni znesek vknjižen med dohodki ubožnih bratovščin. S to trditvijo bje sam sebi v obraz. A) priznava sam, da je Marija Mahnič povrnila občini ta znesek, torej bi moral biti vknjižen med dohodki občine! To bi bilo pravilno, ker so tudi vsi izdatki za uboge vknjižujejo med stroški občine! Tega ne moreta utajiti ni župan, ni tajnik. — B) župan pa ni mogel in ne more dokazati tudi tega, da je ta znesek vknjižen med dohodki bratovščin za uboge; C) je župan javno, dne 5/8 t. l. v občinski seji, ko mu je bil očitan fakt radi 143 glđ., izjavil, da je od tega zneska dal bivšemu tajniku Antonu Škratu v Kubedu 40 glđ., o ostalih 103 pa da že pove, če bo sila, kam jih je dejal; D) pred pregledovalci obč. računov, pred pregledovalci računov bratovščin in pred gospodom deželnim nadzornikom Bradicichem se je župan izrazil, da

ima denar pri rokah za povrneje. Vprašamo torej g. župana, zakaj ni v občinski seji dne 5/8 t. l. dokazal tega, kar trdi, da je bil namreč znesek 143 gld. vknjižen med dohodke bratovščin?!

4. Župan bi hotel dokazati, da si je bivši obč. tajnik Bubnič zaračunal 160 K na leto za sestavljanje računov bratovščin, a da nad dve leti ni storil svoje dolžnosti, to je v letih 1898 in 1899, in radi tega da ni deželni odbor izplačeval obresti od zakladov bratovščin in da je trajalo to poldrugo leto. Radi tega da je bil prisiljen rabiti denar od zneska 458 gld., katerega pa je dvignil še le 16./1. 1900! Vprašamo: kako je to mogoče?! Na očitjanje radi 458 gld. se je župan izrazil pred raznimi osebami in tudi, o priliki, pred bivšim obč. svetnikom Josipom Andrijašičem v Črnikalu, da on lahko dokaže, da ni res, da bi imel samo 10 obliacij po 100 gld., ampak da jih ima 15. To je trdil tudi dne 5. avg. t. l. v občinski seji, ko je imel obliacije pred seboj na mizi. Na vprašanje pa, da li ni teh 15 obliacij kupil isti dan, ko je dvignil denar, je župan — obmolknil!!

Zopet vprašamo gospoda župana: kako je mogel trditi pred raznimi osebami in v občinski seji, da ima 15 obliacij, nabavljenih za dvigneni znesek, omenjeni v 2. točki interpelacije, ako je res, kar pravim sam, da je bil namreč prisiljen oni znesek 458 gld. porabiti za izplačevanje pavšalov in podporavnim učencem?! Kako se strinja to? Če je eno resnica, ne more biti drugo! Kajti, če bi bil porabil znesek, ne bi mogel imeti sedaj 15 obliacij po 100 gld., nakupljenih za isti znesek!! Vprašamo tudi gospoda župana: zakaj je bivšemu tajniku izplačeval po 160 K na leto, ako je dobro vedel, kakor sam pravi, da isti nad 2 leti ni vršil svoje dolžnosti?! Vidite, kako bije samega sebe po zobeh! (Pride še.)

Vesti iz Kranjske.

* Kaj vse se more dogoditi Slovencu na njegovi lastni zemlji! V »Slovenec« čitamo o dogodku, ki mora vsakemu zavednemu Slovencu pognati rdečico v obraz. V nekem gledališču so imeli slovensko predstavo. Garderoba pa je bila napolnjena s stvarmi nemških igralcev. Ko so prišle slovenske igralke, je seveda služkinja odstranila te nemške stvari. Radi tega je bil ogenj v — nemških glavah. Neki nemški igralec — Minich mu je plemenito ime — se je celó povzdignil do psovke: »Slovenische Schweine! — (Slovenske svinje!) — In človek, če ima le količkaj krvi v sebi, naj bi ne zardel?! Pa kaj poročete še le, ko vam povemo, da se je to zgodilo v gledališču — metropole slovenskega naroda?!

Vesti iz Štajerske.

— Stara praksa. Na davčnem inšpektoratu v Ptujju je bilo razpisano mesto adjunkta. Mej prosilci je bilo tudi Slovencev. Celó eden tak je med njimi, ki bi se rad na svoje stroške preselil v Ptuj. Ali to službo je dobil Nemeec, ki ne zna ni besedice slovenski in katerega prestavijo tjakaj na državne stroške. — To je stara praksa, katere bič občutimo Slovenci vsepovsodi v obmejnih pokrajinah. O tej praksi peva »Südsteirische Presse« tudi staro in znano pesem: Uradniki domačini morajo v tujini uprav veneti, semkaj pa prihajo uradniki, ki niti ne umejo davkoplačevalca, kaj da hoče. Slovence naj le prosi za kako službo, ali ne dajejo mu je zato, ker je Slovenec, Nemeec pa jo dobiva in ga premešajo na državne stroške....
Da, da, taka je stara — praksa!

Razne vesti.

Na obeh straneh. Nedavno temu se je nekje na Nemškem ob žalostni priliki dogodila ta-le vesela dogodbica. Nekdo je umrl. Prijatelj mu je naročil venec s trakovi in velel, naj bo napis: »Počivaj v miru!« na obeh straneh. (Mož je menil na obeh straneh traka). Dekle, ki je v prodajalnici vsprejelo to naročilo, je je tudi izvršilo najtočneje, kakor je ono umelo naročilo. Ali je gledal naročnik, ko je dobil trak z napisom: »Počivaj v miru na obeh straneh!«

Prepovedana imena. Schöaerer, ta vrhni poveljnik Nemeem v »Ostmarki«, je izdal svojim — sužnjem novo povelje, s katerim prepoveduje rabo imen: Marija, Josip, Ana, Elizabeta, Mihael itd., ker to da so židov-

ska ali biblijska imena. Pač pa so Vsenemcem dovoljeni priimki: Iro, Budik, Stranjak, Pohlatko itd. . . Kaj se če, gosp. general-lisimus Nemeem v »Ostmarki« ima svoje — muhe.

Razstava krasnih žen. Najzanimiveja točka bodočega pusta v Parizu bo razstava najkrasnejših žen od vseh strani sveta. Razstava bo v veliki operi. Pariški centralni odbor je že zasnoval svoje pododbore v Berlinu, Dunaju, Monakovem, Petrogradu, New-Yorku itd. Ti odbori bodo na roko vsem onim ženskam, katere mislijo, da bi mogle priti na to žensko razstavo lepote. Najkrasnejša žena dobi častno nagrado 10.000 frankov.

Musolino. Glasoviti italijanski brigant Musolino je torej v rokah oblasti. In glejte ga! Sedaj je napravil dolgo ponižavo prošnjo do italijanskega kralja, v kateri prosi za pomilostenje. V prošnji pravi, da on ni nikogar ubil iz hudobije ali z roparskim namenom, temveč le iz golega maščevanja do onih ljudi, ki so krivi, da je postal to, kar je sedaj. Musolino zaupa popolnoma v milost svojega kralja. — Pred dvema letoma je bil še pošten mladenič. Potem pa je bil od strani župana iste vasice, kjer je bival, obdolžen, da je napravil neko hudobijo in obsodili so ga v 18 mesečno ječo. Ko je ljubica Musolina — ki je bila zaslišana kakor priča — čula, da je nje ljubček obsojen, zgrudila se je v sodni dvorani na tla in bila je mrtva na licu mesta. Zadelala jo je kap. Bila je tudi v blagoslovljenem stanju. Ko je Musolino svojo strastno ljubljeno devotko videl mrtvo, zgrozil se je in prisegel smrt vsem onim, ki so ga — kakor je trdil — po krivem dolžili hudodelstva. In res je na grozen način spolnjeval storjeno obljubo. Malo časa potem, ko je bil obsojen v 18-mesečno ječo, je pobegnil iz iste. In bila je resnica, da je bil po nedolžnem obsojen, kajti pozneje se je pojasnilo, kdo je kriv istega zločina, radi katerega je bil Musolino obdolžen. A bilo je prepozno, ker Musolino se je že maščeval na županu; tega so namreč našli nekega jutra nekje blizu njegove vasi — ustreljenega. Po tem je Musolino ubil vsakogar, ki se mu je hotel staviti na pot. In tako so neki zlobni ljudje iz poštenega in delavnega mladeniča naredili največega briganta v Evropi. — Rimski listi poročajo, da je lov na Musolina stal italijansko vlado okolo en milijon lir.

Angelj Gabrijel — Madjar. Da se tudi angelji delé po narodnosti, o tem pripoveduje nastopna madjarska pripovedka: Ko je Bog hotel Adama in Evo iztirati iz raja, odposlal je najprej »madjarskega angelja Gabrijela«, da izvrši božjo zapoved. Adam in Eva sta vsprejela angelja svečano in sijajno ter ga pozdravila slovesnim nagovorom. Ta vsprejem je kaj ugodno vplival na madjarskega angelja, ki se je — po jako prijetni zabavi — zopet povrnil k Bogu, pa je zaprosil istega, naj pošlje koga družega, da izvrši njegovo zapoved, ker on da ni mogel tako dobrih ljudi tirati iz raja.

Tako ta madjarska pripovedka, ki se sicer ne strinja povsem z nasilno in neusmiljeno nrvajo Madjarov. Ali iz nje doznajemo, da je bil že angelj Gabrijel — Madjar! Naravno! Če v glavah Madjarov izven Madjarije itak ni nič, pa naj bodo še angelji Madjari!

Kako volijo na Ogrskem! Ako čitaš poročila o volitvi v Pinechelyu, vsklikniti moraš: to je bila revolucija! Pijana fanatičirana sodrga je uprav grozao kričala po ulicah, je napadala vsakogar, ako ni spadal k njeni stranki. Ustavljali so ljudi, trgali jim obleko, tolkli jih, obmetavali jih s kamenjem in blatom, ustavljali kočije, izpregali konje, navalivali na gospólo, lomili jim rebra, ne mené se za to, ali je napadeni možki ali ženska. Na ulici so vladali pravi tepež, krik, kliči na pomoč. Kdor je prišel sodrgi v roke, ta se je zrušil okrvavljen na tla. Posebno pa se ni smel pokazati Žid. Nabili so ga do blizu smrti. Pobjjali so okna in izložbe. Vojaštvo pa ni hotelo poseči vmes. Polkovnik je rekel, da je ta stvar orožnikov. In orožniki so res streljali. Umrlo je sedem oseb. Med njimi tudi tri ženske: ena mlada devotka, ena starejša žena in ena v blagoslovljenem stanju. Števila ranjenih niti niso določili. Razjarjeno ljudstvo je potem navalilo s kamenjem še na vojaštvo; so, polkovnik ni dal streljati nanje niti potem, ko je knez Liechtenstein dobil kamen v prsa, da se je zgrudil na tla! »Krv, do kolena hočemo gaziti v krv!« — je hropelo razjarjeno ljudstvo.

Gospodarstvo.

Naše posojilnice pa istrski seljak.

Najveselejši pojav v našem narodnem življenju zadnjih let je gotovo živahno gibanje na narodno gospodarskem polju. To je pred vsem gospodarska organizacija našega naroda potom gospodarskih zadrug, med katere prištevamo v prvi vrsti posojilnice in razna konsumna društva. Mej nami Slovenci sta tudi na tem polju dve nasprotujoči si struji. Ena teh struj hoče ves naš narod združiti v raznih konsumnih in sličnih društvih ter v posojilnicah po sistemu Reiffeisen, dočim se izreka druga struja sploh proti konsumnim in tem podobnim društvom, a so tudi proti snovanju posojilnic z malim delokrogom.

S konsumnimi društvi sploh je križ, ker je redno vodstvo takih zadrug jako težavno. Tu treba poslovdju obilo strokovnega znanja, poznavanje knjigovodstva, poznavanje blaga, trgovskih običajev, sploh: rutine v trgovskih stvarih. Takih mož pa na deželi navadno ni, ali vsaj zelo redki so. Na vsaki način treba torej o snovanju konsumnih društev previdnosti, previdnosti in zopet previdnosti.

Laglje je poslovanje pri posojilnicah, ki so omejene na majhen delokrog. Tu se zahteva nekaj prakse, dobre volje in veselje do dela, poleg požrtvovalnosti in vztrajnosti — pa gre.

Z ozirom na istrske razmere so res baš male posojilnice-reiffeiznovke poklicane, da privedejo našega istrskega seljaka do umnega in pametnega gospodarstva. Veča naloga posojilnic je, da našega seljaka navajajo k umnemu gospodarstvu, nego pa, da mu posojuje denar. Kaj pomaga našemu kmetu, če mu posojilnica posodi toliko in toliko: ako pa on ne skrbi za to, da bi prejeta posojilo tudi vrnil?! In naš istrski seljak je že tak: čim je dobil denar, ne misli, da bo trebalo denar tudi vrniti! Saj siromak ni sam kriv temu! To mu je že v krvi. Tako ga je razvadila oligarhija, vladajoča po istrskih mestih. On ni nikdar plačeval obresti, katere so se vedno pripisovale h kapitalu, dokler ni kapital narastel do ogromne višine. Na ta način je kmet postal kolon na svojem prejšnjem posestvu!! Zato pa tudi v bližini istrskih mest nahajamo le malo samostojnih kmetov. Po veliki večini so najemniki — koloni. Za one pa, ki so si ohranili samostojnost, je ta le navidezna. Njihova samostojnost je povsem iluzorična, ker so — zadolženi do grla. Mnogi njih pa so slabi gospodarji. Ko treba plačevati davke, obresti, dolgove itd., takrat navadno nimajo denarja. Če je pa prilika, da se vesele po ves teden in zapravljajo denar (frajirajo): takrat pa ima mnogokateri istrski kmet dovolj denarja. Žalostno poglavje je to sicer, a žalibog — resnično. Ali ponavljam: krivda ni na kmetu samem, ampak na gospódi po mestecih, ki so kmeta proračunjeno korumpirali in demoralizirali gospodarsko, dobro vedoči, da le na ta način zaide v gospodarsko zavisnost od njih.

Tu čaka naše posojilnice mnogo, mnogo dela. Kolikokrat se je že povdarjalo, da je Istra po svoji legi, po svojem ugodnem podnebu in po rodovitosti zemlje ustvarjena kakor nalašč, da bi tu živel srečen, svoboden in zadovoljen narod. V resnici pa sta tu, mesto sreče in blagostanja, največe siromaštvo doma. Ljudstvo je sicer dobro, je pošteno, a ne zna gospodariti. Gospodariti pa ne zna ne le žato, ker ga oni, ki so imeli moč nad njim, nikdar niso učili umnega gospodarstva, ampak so marveč na vse načine negovali v njem nagneenje do — negospodarstva. Ljudstvo je tako, kakoršno je je vzgajilo, stoletno suženjstvo pod jarmom Benetk. Teža vsega pa, kar so zakrivila Benetke skozi stoletja in potem vsega tega kar je zamudi'a in zanemarila Avstrija v enem stoletju, vsega tega ni možno popraviti v par kratkih letih. Tu treba že več desetletij zloznega, vstrajnega in požrtvovalnega dela vseh rodoljubov, vseh narodnih činiteljev, da se vsi neštevilni stari grehu popravijo. Nobeno delo pa gotovo ni hvaležnejše in tudi potrebnije, nego navajanje naroda k treznosti, varčnosti in umnemu gospodarstvu.

Književnost in umetnost

Nová šolska knjiga. Slovenska stenografija. Priredil Fr. Novak, c. k. gim. prof. I. del. Korespondenčno pismo (3 K). II. del. Debatno pismo (2 K 40 st.). V

Ljubljani, 1900 in 1901. C. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk je to knjigo odobrilo brez vsakršne premembe, z razpisom od dne 30. sept. 1901, št. 28, 261.

Brzojavna poročila.

V obrambo Armencev.

BRUSELJ 20. (B.) Mednarodna pisarna socialistiške stranke, ki ima svoj sedež v Bruselju, je sklenila izdati pojavo, s katero poziva vsa narodna zastopstva, naj posredujejo, da se klanju v Armeniji stori konec.

O ugrabljeni ameriški Miss Stone.

SREDEC 21. (B.) Tukajšnja policija je izvedela iz izpovedi nekega ubeglega popa, da so oni roparji, ki so se polastili misijonarke Miss Stone, bili znani Bolgari. Podaljšano bivanje ameriškega konzula v Sredecu se tolmači tako, da imajo merodajni krogi — vzlíc temu, da se ona tolpa tolovajev nahaja na turških tleh — indicije za krivdo makedonskega odbora.

O govoru Körberjevím.

LONDON 21. (B.) Govore o zadnjem programu Körberjevím, piše list »Times«: Z interesom in simpatijo sledimo prizadevanjem okretnih in patrijotičnih državnikov Avstro-ogerske, da bi državo izveli ob enem iz finančnih in političnih težav. Mi ne pozabljamo, da je bila Avstro-Ogerska enkrat naša zaveznica, s katero smo le redkokedaj prihajali v konflikte in od katere nas nikjer na svetu ne ločijo nasprotstva v življenjskih vprašanjih. Oseba cesarja Frana Josipa ni nikjer tako visoko cenjena, kakor na Angleškem in naše prijateljstvo se ne sme omajati po govoričenju izvestnih dunajskih listov proti politiki in vojski Anglije.

Vojna v južni Afriki.

JOHANNESBURG 20. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Neki mož, ki čuje na ime Levis, je bil v ponedeljek v Potseheffstromu radi udeležbe na umorstvu dveh vojakov obsojen v smrt in ustreljen. Kakor je rečeno v obtožbi sta bila ona dva vojaka v juliju leta 1900 v Freed-riksstadtu umorjena potem, ko sta se udala. (Kaj pa dela Kitchener? Mari ne daja streljati ljudij potem, ko so mu padli v roke, kakor ujetniki. Op. ur.)

Loterijske številke, izžrebane dne 19.

Oktober:	Trst	63	60	15	85	81
	Linc	1	10	83	66	55
	Inomost	35	68	3	41	80

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohišta vseh vrst.

TOVARNA: ZALOGE:
Via Tesa, vogal | Piazza Rosario št. 2
Via Limitanea | (šolsko poslopje)
in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Gene brez konkurence.

ILUSTROVANI GENIK ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohišta iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1. (na desni strani cerkve sv. Petra). Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Velikanska rastava pohišta in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. VILJEM DALLA TORRE v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohišta donesajo.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvc. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Cglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 glđ. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvc.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljč. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 12
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (rettine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro prekrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za loga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po zšrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 zadej e. kr. deželne sodnije.)

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe karna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejemam tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovoljev gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokandov, konfetov, raznovrstnih sladčic v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, bume, krste in druge slavnostne prilike. Vskovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilo franko na oem in trgovcem v razprodajo. Domač malinovec po niski ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po to varniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inžer nirja Živica v Trstu ulica Ghega 10 nasproti kavarni Fabris.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se uzmnanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refek črn po 28 novč., bela rebnla iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje. Vsek namore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena vdobi 100 glđ. nagrade.

Skladišče vina

ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah, Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Pekarna in sladničarna

Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v pecivo bodisi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Operatèr kurjih očes,

(Kalistv diplomovan specialista Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikvrošnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Novo pekarno

in sladničarno sem odrld v ulici Molin a vento, na oglu ulice dei Gradi. Vsaki dan trikrat frišen kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilen obisk: Ant. Pahor.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zberbi pohištva vseh sogov za vsak stan od najbo šega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in tpe, ogledala, žime za patno, razne tapecarije itd. Da tudi na obrok.

MATTONI
GISSHÜBLER
naravno mineralno kislino

THE MUTUAL

zavarovalna družba za življenje v New-York-u.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Splošno premoženje dne 1. januarja 1901.

1.607,625.487.39 kron.

Čisti dobiček v korist zavarovancev leta 1900.

42,873.909 kron.

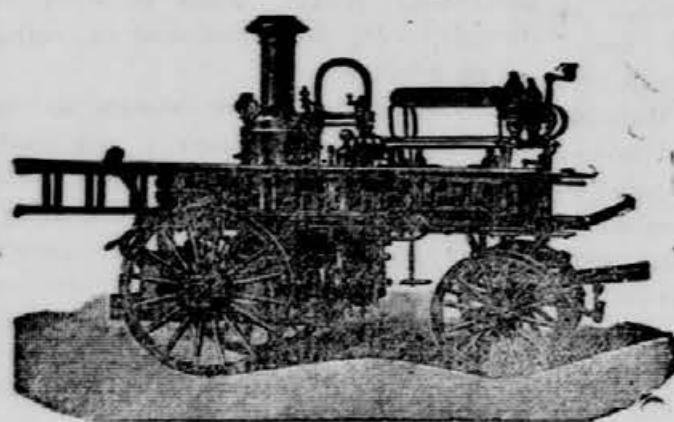
Cela pokritna svota za vsa v Avstriji zaključena zavarovanja je vložena pri e. kr. ministerijalnemu plačilnemu uradu na Dunaju.

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

na Dunaju I., Lobkowitzplatz šte. 1.

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke

Czech pri Prostjevi (Moravsko.) **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim društvom in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in priredbo, da na obe strani vodo sesajo in mečejo.

Parne brizgalice, s katerimi zamoreta že samo dva človeka delati; izučba lahka in brez mašinstva. Dalje motorne vozove, aparate za acetilenski plin, brizgalnice proti peronospori „Vermorel“ po 16 kron. „Avstrija“ po 20 kron franko na vsako pošto

Kmetijsko orodje. Izdelki solidni, lepi in po ceni. Uzorec in ceniki brezplačno.

— Ugodni plačilni pogoji —

Spoštovanjem

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Častim si javiti slavn. občinstvu, da sem prevzel s 1. oktobrom t. l. na lasten račun **trgovino z manufakturnim blagom**

sedaj v ulici Barriera vecchia št. 13

odstopljeno mi od ugledne in dobroznane tvrdke

Fran Hitty.

Imenovana trgovina je na novo bogato založena sè snovmi in suknom najnovejše mode ter seobno s predmeti za krojače kakor tudi s perilom in platenino po najzmernejših cenah.

Priporočujè se slavnemu občinstvu beleži se udani

Alojzij Galperti

naslednik Fran Hitty-ja.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavaruje

na doživetje in smrt, nadalje doto otrokom, penzijo in sklepa zavarovanja na razne druge načine.

25leten mož zagotovi s četrtletno premijo **K 6-42** svojim ostalim **K 1000**—, ki so izplačilne **takoj** po njegovi smrti, ali pa ko doživi **60.** leto. Po petletnem plačevanju se zmanjšuje premija za dividendo.

— Najugodnejši pogoji. Ves dobiček se razdeli med člene-zavarovance. —

V zadnjih letih se je izplačala **10%** na dividendo.

Izplačana dividenda	K 812.291-84
Reserve in fondi	K 22.914.972-10
Dosedanja izplačila	K 66.195.901-65

Pojasnila in tarife radovoljno pošilja

generalni zastop banke „Slavije“

v Ljubljani, Gospodske ulice šte. 12.

Opèrni komponist

ima še nekoliko svobodnih ur. Podučuje teorijo in glasovir v nemškem ali češkem jeziku, Honorar zmeren. Natanšneje povè uprava

Na prodaj

je en glasovir v dobrem stanu. Naslov v tiskarni „Edinost“.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

Jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v aliei **Bastione št. 2,** nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali dgu brezobe.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj

od

Frana Wilhelm

lekarnarja e. kr. dvornega zalagatelja

NEUNKIRCHEN (Spodnje avstrijsko.)

Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 2 K. avst. velj.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti. Sprejema naročbe po meri in zapopravljanje.

Bog i narod!

Peter Rehar,

čevljarški mojster.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se **VINA** iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizovana in stavljena pod stalno kontrole zavoda za kemično analizovanje, oviščenege od e. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavilja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko e. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvantjanja vina, ki stavilja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vine v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dejati boinikom in konvalescentom, ker analizacijski zavod stavilja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	„ 34 „
Fino vino iz Visa	„ 34 „
Vino Opollo	„ 38 „
Belo vino iz Visa	„ 40 „

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

„Edinost“

se prodaja razven že v znanih tabakarnah tudi **J. Kramar** v Rojanu in **Hrast,** tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Prvo primorsko podjetje za

razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejšekostrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljatve vsake vrste in kamor si bodi.